

Specialeskrivning i utlandet

*”Nogen sagde,
det kunne være
en god idé,
hvis jeg blev
cand.jur.”*

P
O
R
T
R
Æ
T

JENS PETER CHRISTENSEN arbejder til daglig i Prins Jørgens Gård i den nordlige del af Christiansborg Slot. Men vejen dertil var hverken snorlige eller bestemt fra starten.

En dag i maj stod vi på trappen foran Højesteret klar til at møde den 59-årige højesteretsdommer og skibonit, Jens Peter Christensen. Vi blev hentet i venteværelset af den storsmilende Jens Peter, der førte os ind på sit kontor med de mange bøger og højt til stukken i loftet – og det ikke kun i én forstand. Spændte satte vi os i lænestolene over for Jens Peter, og før det første spørgsmål var blevet stillet, begyndte samtalen af sig selv.

Mød en af Danmarks mest sympatiske og humoristiske højesteretsdommere og hans imponerende historie – fra studietid til arbejdsliv.

”Jura er godt nok så åndssvagt, så det gemmer jeg til allersidst”

For nogle står jurastudiet højest på ønskesedlen for fremtiden og derefter på prioriteringen i universitetsansøgningen. Men allerede i studietiden skilte Jens Peter sig ud. For ham gik vejen både om medicin, økonomi og statskundskab, før han blev

jurist som 36-årig. I 2006 blev han udnævnt til højesteretsdommer.

"Jeg startede faktisk først på medicin. Men der gik kun en uge med det, for jeg kunne ikke tåle at se blod. Jeg startede på medicin, fordi jeg dyrkede meget sport på det tidspunkt og synes, at fysiologi var meget spændende. Så fandt jeg på at læse økonomi, for det var noget med samfund og matematik, jeg var god til. Og det var også fint, men det var godt nok kedsommeligt."

Herefter blev Jens Peter lærervikar og cyklede rundt mellem de århusianske skoler. Han endte endda som fast lærer for nogle særligt adfærdsvanskelige børn.

"Ja, dem var jeg åbenbart god til. De kastede med alting."

Ved juletid i 1976 gik det op for den nu 20-årige Jens Peter, at han skulle læse statskundskab. Til trods for et roligt temperament og en god undervisningstække, måtte Jens Peter videre fra specialklasserne. Hans interesse for samfund, økonomi, historie og statistik måtte realiseres; universitetet kaldte igen og denne gang fra et mere passende fakultet.

"Jeg var lykkelig fra første dag. Det var alletiders studie at læse statskundskab, og min lykke var gjort."

"På 2. del, nu kaldet kandidaten, skulle man tage juras 2. årsprøve. Og det var skam ikke på vores eget studie; nej nej, vi skulle over til de der kedelige jurister og læse jura. Jeg tænkte, at jura var godt nok så åndssvagt, så det gemte jeg til allersidst. Jeg ville heller ikke bruge dagtimerne på det, så jeg læste det om aftenen sammen med andre voksne, der skulle snuse lidt til faget af den ene eller anden årsag."

Uvidende om, at det var fremtidens fag, han skubbede foran sig, mødte Jens Peter op til juridisk undervisning, da der ingen vej var tilbage.

"Og dér fik jeg to lærere; Gorm Toftegaard og Thomas Philbert, og de var lige så forskellige som dag og nat. Gorm Toftegaard, han lå hen over bordet og råbte ud i lokalet, gennemgik ingenting og stillede spørgsmål om alt. Dristede man sig til at svare, så fik man en ordentlig omgang, for man havde naturligvis ikke forstået noget som helst. Han var en fremragende lærer på sin helt egen måde. Det samme var Thomas, bare nærmest modsat. Thomas stod oppe på tæerne og underviste superpædagogisk. Han kunne stå på tæer alle de 3 timer, undervisningen varede. Og uanset hvad man svarede, så kunne han altid finde noget rigtigt i det. De var de to, der gav mig interessen for juraen."

Sideløbende med statskundskab var Jens Peter instruktør i nationaløkonomi, da han lå inde med et flot bestået 1. år i økonomi. Dette studiejob, på et andet studie, finansierede hans eget studie. Han tjente nemlig så godt på de assisterende timer på nationaløkonomi, at mængden af uddannelsesstøtte var minimal.

"Jeg blev færdig med statskundskab i 1982 og begyndte derefter at undervise i jura også. Selvom jeg var statskundskabsmand, så underviste jeg altså i økonomi og jura. Og så gik der en hel del år med praktisk arbejde, bl.a. som assisterende ministersekretær i Undervisningsministeriet. I 1988 fik jeg så et stipendium til at skrive en ph.d. på Aarhus Universitet. Jeg skrev om statsret og grundlovsfortolkning; på en måde skæringspunktet mellem jura og politik."

JEG KLAGER, REKTOR!

Efter en afleveret ph.d. blev Jens Peter tilbudt jobbet som lektor i offentlig ret på Juridisk Institut. Det blev han i 1990 i Aarhus. Men som den opmærksomme læser måske har opdaget, var der en mindre detalje ved udnævnelsen, som også andre problematiserede mildt; Jens Peter var ikke jurist.

Jens Peter Christensens "bevægen sig rundt"
– fra statskundskabsstuderende til højesteretsdommer:

Vejen til Højesteret har aldrig været lige for Jens Peter Christensen, men var derimod brolagt med "sidespring"; og den manglende karriereplan afspejler sig i hans cv.

Den nu 59-årige Jens Peter blev født i Skive og blev student i 1975. Herefter blev han cand. phil. i 1980, cand.scient.pol. i 1982, ph.d. i 1990, cand.jur. i 1992 og dr.jur. i 1997 – alle fra Aarhus Universitet.

Arbejdsomæssigt har Jens Peter også været tilknyttet Aarhus Universitet ad flere omgange, bl.a. som undervisningsassistent i national-

økonomi fra 1979-82, adjunkt ved Institut for Statskundskab fra 1984-85, lektor i offentlig ret fra 1990-98 og herefter professor i offentlig ret afbrudt af en periode som konstitueret landsdommer i Vestre Landsret fra 1999-2000. Han har herudover også undervist i 10 år på Københavns Universitet og været fuldmægtig i Københavns Kommune og assisterende ministersekretær i Undervisningsministeriet. Han tiltrådte som højesteretsdommer i 2006.

Endvidere er Jens Peter Christensen forfatter til en række bøger om bl.a. statsretten og statsretlige emner som ministeransvar og grundloven. Hertil kommer en række bøger om Højesteret og højesterets rolle i samfundet. Han har været formand for en lang række lovforberedende udvalg.

"Nogen sagde, at det kunne være en god idé, hvis jeg blev cand. jur. Så søgte jeg ind, men jeg fik afslag på jurastudiet, for jeg havde jo allerede en kandidatgrad. Men afslaget var så fyldt med fejl, som jeg netop nu var i stand til at se, at jeg klagede til rektor og kom med nogle gode begrundelser for, at netop sådan en som mig skulle have lov til at tage to uddannelser. Mine karrieremuligheder ville jo blive begrænset som lektor på Juridisk Institut, hvis jeg manglede min juridiske uddannelse. Og så blev jeg optaget. Og det var jo lidt irriterende, for så var jeg jo nødt til at tage uddannelsen."

Jens Peter gik ikke til en eneste undervisningstime på jurastudiet. Det ville være for mærkeligt at skulle undervises af kolleger og sidde blandt sine studerende. Han havde heller ikke tid, idet han jo havde et arbejde som lektor at passe.

"Jeg læste jura selv. Jeg satte mig ned ved skrivebordet i min lejlighed og læste bøgerne. Rettevejledninger fik jeg fra kolleger, og så løste jeg alle de opgaver, der havde været stillet de sidste 10-15 år på jurastudiet. Jeg læste i 2170 timer, så var jeg cand.jur. Og det er da muligt, at det virker blæret at nævne de 2170 timer, men det kan jeg godt tåle. Det griner mine kolleger af. De ved, at jeg godt kan lide at tage tid på ting."

**DET ER EN HÅRD MÅDE, MEN DET ER DEN
ENESTE MÅDE**

Det er nemt at føle sig blæst bagover af den flid og målfasthed, Jens Peter har banet sin karrieres vej med. Til spørgsmålet om, hvad hans bedste råd til jurastuderende i 2016 er, svarer han:

"Lav opgaver. Få faget ind i kroppen."

"Man skal ikke bare læse i 6 timer og så bilde sig ind, at nu har man god samvittighed og kan holde fri. Det nytter ikke noget. Man er nødt til at tage en opgave lige bagefter og forsøge at løse den. Så finder man ud af, at det kan man ikke. Og det er sådan set også meningen, for så må man tilbage til teksten igen. Og det gør ondt. Det gør alvorligt ondt. Men det er sådan, man lærer juraen. Det er en hård måde, ja, men det er den eneste måde. Jeg ved det, for jeg har været igennem det. Jeg kan ikke lære udenad, jeg er nødt til at tilegne mig det, så jeg forstår det og kan forklare det med mine egne ord."

Det atypiske studieforløb har også givet en lidt omvendt præstationsangst for højesteretsdommeren. I et studie- og arbejdsliv, hvor man kan blive lektor i offentlig ret uden at være jurist, er der et vist pres på en.

"Da jeg var færdiguddannet jurist, var jeg 36 år gammel. Det var ligesom ham George Foreman, sværvægtsbokseren, der havde været verdensmester som ung, der genoptog sin karriere som 40-årig. Jeg kendte alle grundslagene, men jeg skulle friskes op igen. Man må ikke undervurdere vigtigheden af at komme i form. På det tidspunkt dumpede mere end 70 procent af de jurastuderende på Aarhus Universitet, og derfor ville det være en skandale, hvis ham der lektoren, der ikke engang var jurist, dumpede. Så jeg forberedte mig temmelig godt."

Ifølge Jens Peter kan man bræge for de unge mennesker fra nu af og til jul. De er nødsaget til at lære det selv. Og at det faktum, at jurastudiet er kendt for at være unødigt og skille fårene fra bukkene, nu en gang er faktum. Dem, der kommer godt igennem, er dem, der kan sidde stille og tilegne sig viden. Og tåle den smerte, der reelt er tale om, når man opdager, at man ikke har forstået pensum og må på den igen.

STUDIERÆS OG KARAKTERHELVEDE

Jurister har altid gået meget op i karakterer. Indtil engang i 60'erne blev folks karakterer offentliggjort i Juristen, så det med interessen for egne og andres karakterer er altså ikke noget nyt. Førhen var en bestået prøve ikke nødvendigvis en afsluttet prøve; man kunne nemlig tage en eksamen om 3 gange og derefter benytte den bedste karakter. *"Jeg har en kollega, som du ikke må skrive, hvem er. Men ham skal du spørge om hans karakterer på studiet – husk at pointere, at det er første runde af karakterer, du spørger til"*, griner Jens Peter på så forsonende vis, at vi næsten glemmer, at manden er legemliggørelsen af magtens tredeling.

Sondringen mellem karakterer og arbejds erfaring er tit diskuteret – for hvad betyder mest?

"Hvis man har gode karakterer, så kan man i hvert fald sidde stille. Og er formentlig også dygtig. Måske er overgangen fra gymnasiet til universitetet hårdere i dag, fordi gymnasiet er "blødere" i dag, end da jeg læste, men jeg ved det ikke. Vi havde da også nogle, der brød sammen, men det er slet ikke som i dag. Og så er jeg i øvrigt den forkerte at spørge. Lige fra første klasse ville jeg gerne være den bedste. Jeg regnede om kap med en, der hed Lars Peter. Det gjorde vi først ni år i folkeskolen og så tre år i gymnasiet. Og den, der blev færdig først, fik lov til at hente mælk til klassen. Jeg har sgu altid været sådan en, der ville gøre det så godt som muligt."

INGEN KARRIERE HER, TAK!

Omtrent midtvejs i interviewet spørger vi, om vi ikke skulle snakke om punktet "karriere" fra vores liste med forberedte spørgsmål.

"Ja, det er jo et ord, jeg ikke kan lide. Karriere var førhen reserveret; f.eks. en skuespiller der gør karriere, mens andet var et arbejde. Nu taler man bare om ordet karriere i

"Man kan sidde i en robåd og for hvert tag tænke, at man gerne vil være den bedste i verden, men det er ikke den måde, man får båden til at glide godt på."

alle sproglige sammenhænge. Jeg bilder mig ind, at det har jeg aldrig været optaget af. "

Vi kiggede lidt spørgende på ham.

"Ja, nogen vil sige, at der er noget mærkeligt noget, fordi jeg har bevæget mig opad på den måde – og det er selvfølgelig rigtig. Men jeg betragter det mere sådan, at jeg har bevæget mig rundt, og ikke at jeg har bevæget mig op, og I kan i hvert fald ikke beskyldte mig for at have haft en karriereplan – det har jo været helt kaotisk."

Jens Peters imponerende – men ikke-planlagte og kaotiske – arbejdsliv er blevet drevet af, hvad han kunne identificere sig med, altså "se sig selv i" – i øvrigt et andet udtryk, som Jens Peter ikke bryder sig om.

"Jeg har forsøgt at finde ud af, hvad jeg gerne ville; det var været lidt skiftende, og så har jeg kastet kræfterne ind i det."

Det har bragt ham fra en stilling som fuldmægtig i Københavns Kommune, til assisterende ministersekretær i Undervisningsministeriet, til ph.d. på Aarhus Universitet, senere som lektor, dr.jur. og professor sammesteds og altså nu til Højesteret:

"Hvis man kan generalisere det til noget, så tror jeg, at det vigtigste er, at man koncentrerer sig om det, man er i gang med og finder glæden ved det – sådan bliver man bedst."

Jens Peter, der er gammel singlscullerroer, drager en parallel til sportens og heldets verden:

"Man kan sidde i en robåd og for hvert tag tænke, at man gerne vil være den bedste i verden, men det er ikke den måde, man får båden til at glide godt på. Det gør man ved at koncentrere sig om det tag, man er i gang med – man skal være ét med det, man laver, mens man laver det. Og så kan det jo ende med, at man bliver verdensmester – hvis altså der ikke er nogen, der er bedre", griner Jens Peter.

Filosofien bag er, at man skal passe på med at stræbe alt for meget, for det kan være svært at vide, hvad man skal gøre, og der kan være mange tilfældigheder undervejs. Også i forhold til studietiden kan Jens Peters filosofi anvendes:

"Når man sidder og læser, skal man grave sig ned i stoffet og prøve at forklare sig selv, hvorfor det her er spændende og i det omfang, det lykkes, så går det rigtig godt. Mens

"Når man sidder og læser, skal man grave sig ned i stoffet og prøve at forklare sig selv, hvorfor det her er spændende og i det omfang det lykkes, så går det rigtig godt."

man læser, skal man ikke sidde og tænke på, at man skal til eksamen, selvom det er baggrundsmusikken."

UP: JURA ER DØDSSYGT

Jens Peter er ikke i tvivl, da snakken falder lidt mere specifikt på juraen:

"Jura er jo som udgangspunkt dødssygt. Der er jo ikke noget menneske, der synes, det er sjovt at læse en bog fyldt med paragraffer. Derfor ser andre mennesker også jurister som kedelige og tørre."

Tankerne springer over på en sang af ældre dato, "Verdens uheldigste mand", og Jens Peter reciterer:

"Den jurastuderende unge Hr. Skov var flittig og lærte sig lov efter lov, han red paragrafferne, selv når han sov, var bange for pi'r og gik aldrig på sjov".

I sin higen efter det gode liv gifter Hr. Skov sig med en rig og smuk enke, men det hele viser sig at være "fake" – "det er fandme helt trist", afslutter Jens Peter.

U: HVORFOR ER JURA SÅ ALLIGEVEL SPÆNDENDE?

"Jura handler jo om menneskelivet i alle dets aspekter. Grundlæggende handler jura om værdier og holdninger, der kommer til udtryk i regler vedtaget af politikere, og som dommere forsøger at forstå og anvende, og jura handler om at finde rimelige løsninger på helt konkrete problemer og problemstillinger i samfundet. Når man finder ud af, at juraen handler om det virkelige liv, om konflikter og løsning på konflikter og grundlæggende værdier, så er det, at jura bliver spændende, og hvis man så oven i købet kan anvende det i konkrete sager, bliver det rigtig spændende, og her er jura alt andet end tørt."

For at sætte det i perspektiv sammenligner Jens Peter med statskundskab:

"Statskundskab er i virkeligheden meget mere tørt end jura, fordi det er meget abstrakt. Jura er næsten det modsatte; det er meget konkret, og så kan man koble det generelle på."

HØJESTERETSDOMMEREN JENS PETER CHRISTENSEN

Og den konkrete anvendelse af juraen er noget, der ligger højesteretsdommeren allernærmest, men det er ikke altid let i en konkret sag at anvende juraen, reglerne og de grundlæggende værdier bag. Jens Peter tænker tilbage på sin tid som førstevoterende, hvilket man er i de første år af sit arbejde i Højesteret. Som førstevoterende skal man som den første rejse sig op og fortælle de øvrige højesteretsdommere, hvordan man mener en given sag skal afgøres.

"Dengang gennemløb jeg tre faser:

*Når jeg først fik en sag, tænkte jeg:
"Hvad fanden rager den mig?"*

*Det næste jeg tænkte var: "
Det her forstår jeg ingenting af".*

*Når jeg så havde siddet tilstrækkelig længe,
tænkte jeg: "Hold da op, det er jo spændende,
nu har jeg virkelig fattet det", men det varer så
kun, til man får den næste sag.*

*Derfor skal man gøre noget ved det og selv få juraen til at
blive noget sjovt, når man sidder dybt begravet i det."*

Jens Peter læner sig grinende tilbage i sin lænestol, som står langs bogreolen, der udstiller dommeren som den generalist, han er: Alt fra menneskerettigheder og forfatningsret over forvaltningsret og til formueret står på lange rækker.

Jens Peters 3 råd til jurastuderende

1. *Hav blik for tilværelsens andre sider – hav allerede som studerende andre interesser end kun jurabøger, det gør dig til en meget bedre jurist.*
2. *Koncentrér dig om det, du er i gang med – ellers spilder du din tid.*
3. *Husk, at jura handler om mennesker og om det virkelige liv, konflikter og grundlæggende værdier.*

HØJESTERETSDOMMER OG JURASTUDERENDE

Med tanke på den ovenstående fremstilling af den førstevoterende højesteretsdommer fortsætter Jens Peter:

"Man kan sige, at man som højesteretsdommer på en måde bliver jurastuderende igen. Sagerne er så forskellige, at dommerne på omkring et halvt år har været igennem alle fagene inden for det juridiske pensum. Men da jura som udgangspunkt er dødssygt, er dette ikke det interessante. Det interessante er, at man får en sag – der for så vidt svarer til en opgave på studiet – hvor der er foregået dit og dat, og så skal finde ud af, hvad resultatet skal være. Gennem sagen får man så et indblik i et bestemt livsområde eller et konkret menneskeliv. Og så bliver retsreglerne spændende. Hvis man kan lide at få indblik i forskellige fag og underliggende spørgsmål, som har noget at gøre med værdier, holdninger og samfundsmæssig regulering, og hvordan reglerne skal anvendes på disse tilfælde, så er det sjovt at være dommer".

Hvor er forskellen mellem Højesteret og universitetet så?

"Dommerne har en faglig diskussion med hinanden om, hvordan den konkrete sag skal afgøres, og man sidder

interessere og lytter til, hvad de andre har at sige. Og der kan man sige, at Højesteret er mere universitet end universitetet, for det ideelle universitet er jo, at folk kommer fagligt interesserede og diskuterende åbent og frit med hinanden med den indstilling, at man blev klogere af at blive sagt imod. Men sådan er det jo ikke helt på universitetet – der er udgangspunktet, at dem, der mener noget andet, ikke er for kloge.”

Og dommerhvervet er Jens Peter glad for. Selvom hans beskedenhed og subtile tilgang til sin egen position er slående, er han ikke blind for, at hans karriere bogstaveligt talt ikke kan blive bedre.

”Det er ikke sådan, at jeg vågner op hver morgen og tænker: ”Hold da op, jeg er højesteretsdommer”, men jeg tænker, at det er et sjovt arbejde, og man kan jo ikke blive til mere, så der er ingen interne kampe. Alt kører efter anciennitet – selv postrummene og kontorerne. Man skal bare holde sig i live længe nok, så får man det, man gerne vil have.”

SOM EN FISK UD AF VAND

Før Jens Peter Christensen kom til Højesteret, var han som nævnt professor på Aarhus Universitet. Her havde han sit speciale inden for offentlig ret og forfatningsret. Han underviste de studerende nogle timer om ugen og skrev bøger og artikler inden for sine retsområder. Men overgangen til Højesteret var ikke helt nem:

”Det, der skete, da jeg kom til Højesteret, var, at friheden forsvandt fra det ene øjeblik til det andet”, starter Jens Peter, da spørgsmålet falder på forskellen mellem at være professor i offentlig ret på Aarhus Universitet og højesteretsdommer i Prins Jørgens Gård 13 i København.”

”Jeg har aldrig haft det hårdt på universitetet – det var bare en fornøjelse. Jeg kunne skrive, være med i udvalg, holde foredrag osv. Jeg var som en fisk i vandet.”

Som førstevoterende i Højesteret, hvor man som den første skal holde et foredrag for de øvrige dommere (typisk af en times varighed) om, hvordan man synes en sag skal afgøres, var at hans frihed væk sammenlignet med professortiden. Og nok engang omsætter Jens Peter sine tanker til billedlige udtryk.

”Det er ligesom at sætte sig op på sådan en tiger; man forsvinder bare ind i junglen. Man skal klamre sig til den for ikke at blive ædt. Falder man af, er man færdig. Det er den ene sag efter den anden.”

Og Jens Peters forkærlighed for billedlige sammenligninger stopper ikke her:

”Som dommer bliver man egentlig en metode-maskine.”

”Man putter en sag ind i den ene ende, så går den gennem metodemaskinen, og så kommer der en afgørelse ud i den anden ende. Man kan putte hvad som helst i den, for vi er jo generalister. Så man forvandles fra at være en fagspecialist, f.eks. professor i statsret og offentlig ret, til at være en metodemaskine, der klarer alle retsområder”.

Selvom Jens Peter er glad for sit arbejde som højesteretsdommer og synes, at stillingtagen til principielle spørgsmål, der har konkret betydning for borgernes retsforhold, og grænserne mellem politik og jura er spændende, erkender han, at embedet formentlig ikke indgyder udenforstående samme følelse:

”Hvis der blev lavet en film om en højesteretsdommer, der forbereder sig, så ville det jo sikkert blive verdens mest

kedsommelige film. Han ville jo bare sidde dér og være metodemaskine, og telefonen ringer ikke engang – og hvis den ringer, så er det bare konen, og så er der ingen grund til at tage den”, siger Jens Peter med et glimt i øjet.

www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/24/section/10

Højesteretsdommere kan kun afsættes ved dom, jf. Grundlovens § 64, 2. pkt. En højesteretsdommer kan virke indtil hans 70. år. Ved udgangen af fødselsdagsmåneden pensioneres dommeren, jf. tjenestemandsløven § 34, stk. 2. Jens Peter Christensen har således 10 år endnu på Slotsholmen, da han bliver 60 år den 1. november i år.

